

**Zirai ürünlerin tesliminden önce çiftçilere yapılan avans
ödemelerinin tevkifata tabi tutulacaktır.**

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.0.GEL.0.41/4106-341/18112
Tarih	10.05.1999

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelirler Genel Müdürlüğü

TARİH : 10.05.1999

SAYI : B.07.0.GEL.0.41/4106-341/18112

**KONU : Zirai ürünlerin tesliminden önce çiftçilere yapılan
avans ödemelerinin tevkifata tabi tutulup tutulmayacağı hk.**

İZMİR VALİLİĞİ'NE

(Defterdarlık : Vasıtasız Vergiler Gelir Müdürlüğü)

İliniz ilçesinde Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir olarak faaliyette bulunan'nın 17.02.1999 tarihli dilekçesinin incelenmesi sonucu zirai ürünlerin tesliminden önce çiftçilere yapılan avans ödemelerinin tevkifata tabi tutulup tutulamayacağı, tevkifata tabi tutulması halinde daha sonra mal tesliminin olmaması veya eksik olması nedeniyle önceden tevkif edilen verginin iade edilip edilemeyeceği hususlarında tereddüte düşüldüğü anlaşılmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94 üncü maddesinde vergi tevkifatı yapmakla yükümlü olanlar sayılmış, ayrıca bunların aynı maddede belirtilen ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapacakları hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin 4108 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle değişen 11 inci bendinde de çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapılacağı belirtilmiştir.

Anılan Kanunun 96 ıncı maddesinde hesaben ödeme tabirinin vergi tevkifatına tabi tutulacak zirai ürün bedelini ödeyenleri çiftçiye karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade edeceği belirtilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Bakanlığımızca yayınlanan 128, 153, 164 ve 185 Seri No.'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde zirai ürün alımları dolayısıyla avans ödemelerinin yapılması halinde bu ödemeler üzerinden tevkifat yapılacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

Bu çerçevede 185 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin 6 ıncı bölümünde; alivresatış; satıcının, bir malın belli bir vade içinde teslimini taahhüt etmesi şeklinde açıklanarak, henüz yetiştirmemiş mahsullerin alivresatılabiliceği belirtilmiş, borsaya tescil ettirilerek yapılan alivremuamelelerde gelir vergisi tevkifatı yönünden borsalara müteselsil sorumluluk getirilmiştir. Aynı bölümün (b) ve (d) bentlerinde ise; alivresatışların borsaya tescili anında herhangi bir bedel ödemesinin söz konusu olmaması halinde tevkifatın aranılmayacağı, avans ödemesinin olması halinde ise avans ödemesine münhasır olmak üzere vergi tevkifatının aranılacağı, ürün teslimlerinde de daha önce herhangi bir ödeme yapılmamışsa ödemenin tamamı üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılacağı, ancak avans ödemesinin söz konusu olduğu hallerde ise bu ödemeden kesilen verginin, ürün satışının tescilinde yapılan tevkifat tutarından mahsup edileceği belirtilmiştir.

Öte yandan, zirai ürün alım satımında bulunan kişilerce, çiftçilerden zirai ürünlerin tesliminden önce avans olarak yapılan nakit ödemelerin alıcının ve zirai ürünü satan gerçek usulde zirai kazanç sahibi çiftçilerin kayıtlarına girmiş olması muhasebe tekniği açısından zorunludur. Bu bakımdan ileride yapılacak zirai ürün ve hizmet teslimi dolayısıyla yapılan avans ödemelerinden tevkifat yapılması zorunludur.

Bu açıklamalar çerçevesinde, zirai ürün alan mükellefler tarafından çiftçilere ödenen avansın karşılığında daha az ürün teslim edilmesi veya hiç ürün teslim edilmemesi halinde fark avansın çiftçilerden geri alınması sırasında avansa isabet eden vergilerin daha önce ödenmiş bulunması ve Gelir Vergisi Kanunu'nun 121 inci maddesi uyarınca da mahsup edilmemiş olması şartı ile iade edilmesi mümkün bulunmaktadır. Ancak Vergi Usul Kanunu'nun 122 inci

